

Beretning 2019 fra sprog- og kommunikationsudvalget

Enhedslistens sprog og kommunikationsudvalget (SKU) blev etableret i september 2019. Her mødtes 22 medlemmer til debat og igangsættelse af udvalgets arbejde. Mødet blev indledt med et oplæg fra Pelle Dragsted, der tog afsæt i sit masterprojekt i retorik og formidling: *Metaforer der giver mening – En undersøgelse af metaforisk framing i politisk retorik*.

SKU er nedsat med følgende todelte kommissorie:

- 1) Udvalget undersøger og udpeger begreber og metaforer, der udtrykker Enhedslistens værdier og politik og derfor kan anvendes i den politiske kommunikation.
- 2) Udvalget finder og dekonstruerer højrefløjens begreber og metaforer, så de politiske implikationer synliggøres

(For interesserede følger nedenfor en redegørelse baggrunden for kommissoriet)

I det forløbne år har SKU arbejdet i ad hoc grupper med følgende emner:

- Et oplæg om politisk framing til brug for møder i lokalafdelinger. Flemming Egelund og Bevan Presley har foreløbigt besøgt, Rødovre Socialistiske Klub, samt Rødovre, Odsherred og Lyngby afdelingerne. De to tilbyder forsat at besøge afdelingerne.
- Tekster og metaforer til at frame Enhedslistens politik (første del af kommissoriet)
- Idéer til ny debatformer - hvordan kan vi fremme en god og udviklende debatkultur - internt og eksternt?

Ad hoc grupperne præsenterer deres arbejde på næste møde i SKU 8. september. På dette møde bliver der også lejlighed til at drøfte Enhedslistens overvejelser om sprog og politisk framing, med Mads Tanghøje, leder af presse og kommunikation.

Derudover planlægger SKU at holde et møde i januar/februar 2020 om debatformer.

Sprog- og kommunikationsudvalget har etableret en hjemmeside sku.enhedslisten.dk

Om baggrunden for SKU

Sig det højt, præcist og ærligt - og med øje for betydning af følelser

Højrefløjen har alt for længe været i førersædet, når det handler om at præge den politiske kommunikation. De har ikke holdt sig tilbage med at manipulere med sproget – og flere gange sandheden, som fx Jesper Tynell dokumenterer det i bogen *Mørkelygten* (Forlaget Samfundslitteratur, 2. opdaterede udgave, 2016).

Det er sjældent, at højrefløjen bruger en kommunikation, hvorfra der kan etableres en ægte og seriøs politisk dialog. Når regeringen fremsætter et udspil, så er den framing de bruger, nøje valgt til udelukkende at fremme og understøtte regeringens hensigt og mål, uden reel mulighed for en politisk dialog og udveksling af meninger. Læg hertil, at udspillene er tilrettelagt i forhold til, at der ofte kun er 15 sekunder til at få sine meninger frem i medierne. Et eksempel er VKLA-regeringens udspil om at flytte statslige arbejdspladser fra København til byer i provinsen: "*Et Danmark i bedre balance*" kaldte de udspillet. En overordentlig positiv fremstilling – ingen kan da være imod en "*bedre balance*". Der skal derfor flere ord og mere tid til, at forklare og nuancere synspunkter i forhold det faktuelle indhold og de modstridende synspunkter. Imens er mikrofonen gået videre til Dansk Folkeparti - der i øvrigt, indtil nu, har været førende

i at bruge et sprog, der latterliggøre og lammer modparten i debatten og som ekskluderer, ringeagter og nedværdigere befolkningsgrupper.

I Enhedslisten ønsker vi en redelig debat hvor deltagerne anerkender andres berettigelse til at have sine synspunkter, for så at kæmpe om at få ret. Vi ønsker at fremme en debat hvor vi er forpligtet på sandhed, saglighed og oprigtighed. Det er det udvalget vil fremme med første del af kommissoriet.

Højrefløjen benytter sig af følelsernes politik når de framer deres politik. De har opildnet til at stemme for politiske forslag, ikke ved rationel argumentation, men med en følelsesladet reaktion – i variation over temaer som: retsfølelse, fremmed-fjendskhed, og misundelse. At tale til følelser som angst, usikkerhed, utryghed, indignation, stolthed og nationalfølelse er ofte langt mere effektive kommunikationsmidler end rent faktuelle budskaber, objektive konsekvensberegninger og saglige argumenter.

Den amerikanske sprogforsker George Lakoff har i sine studier vist, at symboler, framing og brug af stærkt følelsesmæssigt indhold, uden tvivl er en del af svaret på, hvorfor populistiske ledere har succes.

Lakoff og andre sprog- og adfærdsforskere viser, at vælgerene lader sig styre langt mere effektivt, hvis politikkerne og kampagneledere formår at aktivere vælgerens følelsesmæssige holdninger.

Når vi i sprog- og kommunikationsudvalget bevæger os ind på følelsernes felt som en del af kommunikationen, så er det særdeles vigtig at vi har et stærkt fokus på de etiske dilemmaer og komplikationer, der kan opstå i forbindelse med de ord vi foretrækker. Vi skal være opmærksom på, at vores forargelse over højrefløjens forførende og manipulerende følelsesladede metaforer ikke bliver vent mod os selv, hvis vi falder i og benytter følelsesladede begreber, der er løsrevet fra den saglige og faglige argumentation, blot for at vinde vælgerne. Vi skal vinde vælgerne på både hjertes og hjerner!

Politik og politisk kommunikation hverken kan eller bør være basseret udelukkende på følelser i en grad, der undertrykker fornuften, ligesom politik ikke kan være drevet af rationalitet, evidens og argumenter alene. Det er i kombinationen af følelser, værdier og argumenter, at den demokratiske dialog finder sit mest overbevisende udtryk.

For at sprog- og kommunikationsudvalget kan arbejde målrettet med Enhedslistens brug af sprog og metaforer, er der brug for en bevidstgørelse af højrefløjens manipulerende brug af sprog. Derfor anden del af kommissoriet - udvalget finder og dekonstruerer højrefløjens begreber og metaforer, så de politiske implikationer synliggøres.

I alt for mange tilfælde bruger og reproducerer vi på alle niveauer i partiet den borgerlig sprogbrug og kommunikation. Fx ord som *skattelettelse*, *besparelse*, *frihandelsaftale*, *flexibilitet*, *kernevelværd*, *cafepenge* og *omprioritering*, der alle er udviklet af højrefløjens medie- og kommunikationsstrateger, og har bredt sig til medierne og i politisk praksis. Alle disse begreber bliver nemlig også brugt af venstrefløjspolitikere, selv om ordene netop stammer fra konservativ og nyliberalistisk "framing", der har til hensigt at understøtte denne dagsorden.

Derfor er der behov for en indsats, så vi kan imødegå, at vi kommer til at falde i og tage højrefløjens metaforer til os, i vores politiske kommunikation. Det er det SKU vil arbejde med i forhold til anden del af kommissoriet.

"Ord kan virke som bitte små doser arsenik. De sluges ubemærket, de synes ikke at have nogen virkning, men efter nogen tid viser giftens virkning sig alligevel"

Victor Klemperer, *LTI – Det tredje Riges sprog* (Forlaget tekst og tale, 2011)

